

Bruxelles, 4. travnja 2023.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2023/0083 (COD)

7767/23
ADD 3 REV 1 (fr,de,it,nl,da,el,es,pt,fi,sv,cs,
et,lv,lt,hu,mt,pl,sk,sl,bg,ro,hr,ga)

CONSOM 100
MI 234
COMPET 258
SUSTDEV 50
ENV 297
ENER 154
DIGIT 47
CODEC 456
IA 50
IND 142

POP RATNA BILJEŠKA

Br. dok. Kom.:	SWD(2023) 60 final/2
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA priložen dokumentu PRIJEDLOG DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o zajedničkim pravilima za promicanje popravka robe i izmjeni Uredbe (EU) 2017/2394 te direktiva (EU) 2019/771 i (EU) 2020/1828

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2023) 60 final/2.

Priloženo: SWD(2023) 60 final/2

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 22.3.2023.
SWD(2023) 60 final/2

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE
SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA
priložen dokumentu

PRIJEDLOG DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
o zajedničkim pravilima za promicanje popravka robe i izmjeni Uredbe (EU) 2017/2394
te direktiva (EU) 2019/771 i (EU) 2020/1828

{COM(2023) 155 final} - {SEC(2023) 137 final} - {SWD(2023) 59 final}

Sažetak
Procjena učinka inicijative „Održiva potrošnja robe – promicanje popravka i ponovne upotrebe”
A. Potreba za djelovanjem
O čemu je riječ? Zašto je to problem na razini EU-a?
Inicijativom se ostvaruje Komisijin prioritet zelene tranzicije, posebno europski zeleni plan i njegov cilj održive potrošnje. Kada proizvodi široke potrošnje postanu neispravni, potrošači ih često ne pokušavaju popraviti ili ponovno upotrebljavati, već ih preuranjeno odbacuju, iako to možda nije potrebno. To se događa kada potrošači umjesto popravka odaberu zamjenu na temelju zakonskog jamstva iz Direktive o kupoprodaji robe i izvan zakonskog jamstva kada se potrošači ne odluče za popravak. To dovodi do stvaranja više otpada i nepotrebnih emisija CO₂, kao i do rasipanja vrijednih resursa. Problem preuranjenog odlaganja širokog raspona popravljive robe koju kupuju potrošači postoji u cijelom EU-u. Više od dvije trećine ispitanika u javnom savjetovanju (65 – 74 %) podržalo je rješenja na razini EU-a.
Što bi trebalo postići?
Kako bi se promicala održiva potrošnja putem popravaka i ponovne upotrebe održive robe široke potrošnje, cilj je ove inicijative povećati učestalost popravljivanja neispravne robe široke potrošnje i ponovnu upotrebu robe u okviru zakonskog jamstva i izvan njega. Komisija nastoji ostvariti cilj zelenog plana u pogledu održive potrošnje na cjelovit način. Kad je riječ o ponudi, Prijedlogom uredbe o ekološkom dizajnu za održive proizvode promiče se mogućnost popravka proizvoda. Kad je riječ o potražnji, Prijedlog direktive o osnaživanju potrošača za zelenu tranziciju omogućuje potrošačima da donose informirane odluke o kupnji. Budući da oba prijedloga sama po sebi ne dovode do više popravaka u fazi nakon prodaje, ovom se inicijativom dodaje treća dimenzija. Pritom se promiče popravak kao pravno sredstvo za trajanja zakonskog jamstva te se potrošačima i poduzećima pružaju novi alati kojima se promiče popravak izvan zakonskog jamstva. Sve te tri mjere usmjerene su na postizanje održivije potrošnje. Osmišljene su tako da imaju kumulativni učinak i zajedno obuhvaćaju cijeli životni ciklus proizvoda. Stoga ih je potrebno promatrati zajedno.
Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a (supsidijarnost)?
Direktivom o kupoprodaji robe već su u potpunosti usklađena pravna sredstva za neispravnu robu široke potrošnje. Ako će se ta pravila mijenjati radi promicanja popravka i ponovne upotrebe robe u okviru zakonskog jamstva, to je potrebno učiniti na razini EU-a. Nadalje, nacionalne mjere kojima se promiče popravak i ponovna upotreba robe široke potrošnje izvan zakonskog jamstva stvorile bi ili povećale rascjepkanost jedinstvenog tržišta.
B. Rješenja
Koje su opcije za ostvarenje ciljeva? Postoji li najpoželjnija opcija? Ako ne, zašto?
Opcije za promicanje popravka i ponovne upotrebe robe u okviru zakonskog jamstva uključuju: davanje prednosti popravku u okviru sustava pravnih sredstava iz Direktive o kupoprodaji robe kad god je to jeftinije

od zamjene; uvođenje popravka kao primarnog pravnog sredstva; produljenje roka odgovornosti u kontekstu popravka; usklađivanje roka odgovornosti za obnovljenu robu s onim za novu robu i zamjenu neispravne robe obnovljenom robom.

Opcije za olakšavanje i poticanje popravka i ponovne upotrebe robe **izvan okvira zakonskog jamstva** uključuju: pružanje informacija o popravku od strane proizvođača i platforme za povezivanje u vezi s popravcima i obnovljenom robom na nacionalnoj razini ili razini EU-a; povećanje transparentnosti i poboljšanje uvjeta za popravak putem dobrovoljno preuzetih obveza; obvezivanje serviserima da izdaju ponudu za popravak s cijenom i uvjetima popravka te obvezivanje proizvođača na popravak robe koja podliježe zahtjevima u pogledu mogućnosti popravka u skladu s pravom EU-a ili svih proizvoda u zamjenu za određeni novčani iznos.

Najpoželjniji paket opcija uključuje elemente iz oba klastera, s naglaskom na rješavanju problema popravka izvan okvira zakonskog jamstva jer se najveći udio nedostataka pojavljuje u ovom scenariju i stoga je potencijal za povećanje učestalosti popravaka najveći. Najpoželjnija opcija sastoji se od sljedećih opcija:

- davanje prednosti popravku kad god je to jeftinije od zamjene u okviru zakonskog jamstva,
- obveza proizvođača da informiraju o tome nude li popravak i o mogućoj obvezi popravka,
- internetska platforma na nacionalnoj razini, povezivanje potrošača sa serviserima ključne robe široke potrošnje i promicanje obnovljene robe,
- dobrovoljno preuzimanje obveze pridržavanja standarda EU-a za jednostavan popravak,
- obveza subjekata koji nude servis da izdaju ponudu s cijenom i uvjetima popravka u standardiziranom obliku,
- obveza proizvođača robe na koje se primjenjuju zahtjevi u pogledu mogućnosti popravka u skladu s pravom EU-a na popravak izvan okvira zakonskog jamstva u zamjenu za određeni novčani iznos.

Koja su stajališta različitih dionika? Tko podržava koju opciju?

Velika većina dionika koji su sudjelovali u javnom savjetovanju složila se s utvrđenim problemima.

Neznatna većina dionika, uključujući većinu građana EU-a, poslovnih dionika i javnih tijela koji su odgovorili, smatrala je učinkovitom opciju davanja prednosti popravku kad god je jeftiniji od zamjene. Većina organizacija za zaštitu potrošača i okoliša tu je mjeru smatrala neučinkovitom. Nekoliko država članica podržalo je tu opciju.

Polovina dionika koji su odgovorili složila se da bi preuzimanje dobrovoljnih obveza kojima se promiče popravak bilo učinkovito. To osobito vrijedi za poslovne dionike, dok je većina organizacija za zaštitu okoliša i polovina organizacija za zaštitu potrošača koje su odgovorile tu mjeru smatrala neučinkovitom.

Kad je riječ o obvezi proizvođača da izvrši popravak u zamjenu za određeni novčani iznos, neznatna većina ispitanika smatrala je da bi se to trebalo primjenjivati u slučaju da su nedostaci posljedica habanja, a polovina ispitanika smatrala je da bi se to trebalo primjenjivati ako se nedostaci pojave nakon isteka zakonskog jamstva. Poslovni dionici imali su drukčije stajalište: samo je manji broj njih smatrao da bi nedostaci koji proizlaze iz habanja trebali biti pokriveni.

C. Učinci najpoželjnije opcije

Koje su prednosti najpoželjnije opcije (ako postoji, inače prednosti glavnih opcija)?

Utjecaj najpoželjnije opcije na okoliš mora se promatrati zajedno s učinkom Prijedloga uredbe o ekološkom dizajnu za održive proizvode i Prijedloga direktive o osnaživanju potrošača za zelenu tranziciju jer su osmišljeni tako da imaju kumulativni učinak. U 15 godina tom će se inicijativom uštedjeti 18,4 milijuna tona CO₂, dok će se u okviru Prijedloga uredbe o ekološkom dizajnu za održive proizvode uštedjeti 471 milijun tona, a u okviru Prijedloga direktive o osnaživanju potrošača za zelenu tranziciju od 0,33 do 0,47 milijuna tona. Stoga je kombinirani utjecaj na okoliš vrlo važan. Uštede CO₂ na temelju Prijedloga uredbe o ekološkom dizajnu za održive proizvode mnogo su veće jer je on usmjeren na dalekosežne promjene u proizvodnji proizvoda, ali ovom inicijativom istodobno će se osigurati znatno veće uštede CO₂ u usporedbi s Prijedlogom direktive o osnaživanju potrošača za zelenu tranziciju. Osim toga, jedna inicijativa povećava učinak druge.

Poduzeća će se suočiti s gubicima zbog izgubljene prodaje i smanjene proizvodnje nove robe. Vrlo velike uštede potrošača (176,5 milijardi EUR u 15 godina) premašuju troškove za poduzeća. Najpoželjniji paket opcija mijenja obrasce ponašanja potrošača u smjeru dugoročne održivosti pa bi potrošači trošili manje novca zbog manje potrošnje. Gubici poduzeća stoga odražavaju transfer iz poslovnih prihoda u dobrobit potrošača, koji će uštedena sredstva vjerojatno uložiti u cjelokupno gospodarstvo, što će pak dovesti do rasta i ulaganja.

Koji su troškovi najpoželjnije opcije (ako postoji, inače troškovi glavnih opcija)?

Trgovci i proizvođači iz EU-a imat će gubitke BDV-a zbog smanjenja prodaje i proizvodnje nove robe te zbog toga što moraju poštovati nove zahtjeve u pogledu informacija i obvezu popravka. Troškovi poslovne prilagodbe visoki su, ali nisu neprimjereni s obzirom na znatan učinak inicijative.

Koji su učinci na MSP-ove i konkurentnost?

Mala i srednja poduzeća također će snositi prethodno navedene poslovne troškove. Iako su troškovi prilagodbe i administrativni troškovi u odnosu na poslovne prihode nerazmjerno viši za MSP-ove, očekuje se da će ukupna bilanca troškova i koristi u okviru najpoželjnije opcije biti blago u korist MSP-ova u cjelini. To je zbog toga što će MSP-ovi u sektoru popravaka imati koristi, dok će proizvodni i maloprodajni sektor, uključujući MSP-ove u tom sektoru, biti u donekle nepovoljnijem položaju zbog inicijative.

Hoće li to bitno utjecati na državne proračune i uprave?

Ne očekuje se da će javna tijela naići na znatne troškove provedbe. Nacionalna platforma prouzročit će određene troškove za razvoj i održavanje IT platforme, kao i za informiranje javnosti.

Hoće li biti drugih bitnih učinaka?

Proizvođači iz trećih zemalja mogu imati gubitaka zbog smanjenja prodaje nove uvezene robe. Međutim, globalni učinak može biti i dugoročniji i pozitivan jer bi ti proizvođači mogli dobiti poticaj za prelazak na proizvodnju trajnijih dobara.

Proporcionalnost?

Paketom najpoželjnijih opcija predlaže se uravnotežen pristup uz uvažavanje načela proporcionalnosti. Nacionalni zakoni izmjenjuju se u najmanjoj mjeri koja je potrebna za postizanje cilja promicanja popravka u kontekstu zakonskog jamstva. Ova opcija ne utječe na ustaljene nacionalne aranžmane o rokovima odgovornosti. Za druge opcije izvan okvira zakonskog jamstva usklađivanje na razini EU-a ograničeno je samo na one opcije koje imaju dimenziju unutarnjeg tržišta, odnosno na davanje ponude i obvezu popravka.

Ako je rješenje na nacionalnoj razini (platforma za popravak) učinkovito, to je najpoželjniji izbor. U kontekstu „standarda jednostavnog popravka” opcija je osmišljena kao dobrovoljna obveza radi izbjegavanja dalekosežnog uplitanja u nacionalne zakone kojima se uređuju usluge.

D. Daljnje mjere

Kad će se predložene mjere preispitati?

Inicijativa će se evaluirati pet godina nakon početka njezine primjene.